

Liza Balantajn

KRIVAC

Preveo Vladimir D. Nikolić

Beograd, 2013.

Mojoj porodici

Duša u tmini greši, ali pravi grešnik je onaj koji je izazvao tminu.
Viktor Igo, *Jadnici*

ZLOČINI

1.

Mrtav dečak pronađen je u Barnard parku.

Vazduh je mirisao na barut kada je Danijel izašao iz stanice podzemne željeznice u Ejndželu i pošao prema policijskoj stanici u Izlingtonu. Bila je sredina leta, a vazduh nepomičan, lišen povetarca, sparan i zagušljiv; mesec se neprimetno odšunjavao s oblačnog neba, bremenitog i spremnog za provalu oblaka.

Kada je krenuo niz Liverpulsku ulicu, začula se grmljavina i vazduh ispuniše krupne kapi kiše, prekorne i pročišćujuće. Podigao je okovratnik sako i protrčao pored supermarketa *Vejtrouz i Sejnsberi*, usput izbegavajući ocasne kupce. Redovno je džogirao i zato nije osećao bolove u grudima i nogama, čak ni kada je kiša prerasla u pljusak, natapajući mu ramena i pozadinu sako, terajući ga da trči sve brže i brže.

U policijskoj stanici otresao je vodu iz kose, šakom obrisao lice i kišu sa akten-tašne. Kada je dežurnom službeniku na prijavnici rekao svoje ime, dah mu je zamaglio staklo koje ga je razdvajalo od policajca.

Oficir na dužnosti, narednik Turner, čekao ga je i stisnuo mu šaku. U Turnerovoj kancelariji Danijel je skinuo mokri sako i prebacio ga preko naslona stolice.

„Brzo ste stigli“, započeo je narednik.

Danijel je mahinalno stavio svoju vizitkartu na narednikov sto. Često je posećivao londonske policijske stanice, ali nikada ranije nije bio u izlingtonskoj.

„Vi ste partner u advokatskoj firmi *Harvi, Hanter i Stil?*“, upita ga narednik Turner smešeći se.

„Koliko razumem, dečak je maloletan?“

„Sebastijan ima jedanaest godina.“

Narednik je pogledao u Danijela kao da traži odgovor na njegovom licu. Danijel je proveo čitav život usavršavajući u ogledalu uzvraćanje pogleda, i dok je zurio u detektiva, znao je da njegove tamnobraon oči ništa ne odaju.

Bio je iskusan branilac maloletnika: kao solisitor* branio je petnaestogodišnjake optužene za ubistvo sadruga iz bande i nekolicinu drugih tinej-

---

* *Solisitor*, advokat u Velikoj Britaniji koji nema pravo zastupanja klijenata pred takozvanim višim sudovima, već samo u nižim sudovima (na primer, magistratskim sudovima). Pravo zastupanja na višim sudovima imaju samo *baristeri*, dok solisitori obavljaju sve ostale pravne poslove. Ove dve kategorije advokata u Britaniji – solisitori i baristeri – jedinstvene su u svetu. (Prim. prev.)

džera koji su krali novac da kupe drogu. Ali nikada nije branio dete – nikad baš malo dečaka. U stvari, imao je veoma malo dodira s decom. Lično iskustvo kako je to biti klinac bila mu je jedina referentna tačka.

„Dečak nije u zatvoru, zar ne?“, upitao je narednika Tarnera.

„Trenutno nije, ali ovde nešto nije kako treba. Videćete i sami. On tačno zna šta se dogodilo tom dečaku... vidim da zna. Tek pošto smo vas pozvali, pronašli smo i njegovu majku. Stigla je u stanicu pre dvadesetak minuta. Kaže da je sve vreme bila u kući, ali da je bolešljiva i da je tek maločas primila poruke. Podneli smo zahtev za sudski nalog da pretražimo njihov porodični dom.“

Danijel je video kako su se Tarnerovi rumenkasti obrazi otromboljili naglašavajući poslednje reči.

„Dakle, dečak je osumnjičen za ubistvo?“

„Prokleta ste u pravu da je optužen za ubistvo!“

Danijel je uzdahnuo i izvadio notes iz aktovke. Drhteći od hladnoće u mokroj odeći, hvatao je beleške dok mu je policajac opisivao zločin, očevice i detalje intervjua s detetom.

Sebastijana su ispitivali o otkrivenom telu drugog dečaka. Ubijeni dečak zvao se Ben Stouks. Činilo se kao da je u nedelju po podne nasmrtno premlaćen u pošumljenom delu dečjeg avanturističkog igrališta u Barnard parku. Udaren je u lice ciglom, koja mu je smrskala očnu duplju. Napadač je tu ciglu, zajedno s granama i lišćem, upotrebio da pokrije žrtvino uništeno lice. Telo je sakriveno ispod drvene kućice za igranje u uglu parka, a tu ga je, u ponedeljak ujutru, pronašao jedan od mladih radnika zaduženih za održavanje avanturističkog igrališta.

„Benova majka prijavila je sinovljev nestanak u nedelju kasno uveče“, reče Tarner. „Kazala je da je dečak tog popodneva izašao napolje da vozi bicikl po ulici Ričmond kresent. Nije mu bilo dopušteno da napušta komšiluk, ali, kada je pogledala napolje da proveri, nije ga bilo nigde na vidiku.“

„A ovog dečaka ste priveli na ispitivanje zato što...“

„Nakon što je telo pronađeno, postavili smo nadzorni kombi u Barnsberriju. Jedan meštanin je prijavio da je video kako se dva dečaka tuku u Barnard parku. Jedan od dečaka odgovarao je Benovom opisu. Kaže da im je doviknuo da prestanu, a da mu se drugi dečak nasmešio i rekao da se samo igraju. Kada smo Benovoj majci saopštili opis drugog dečaka, odmah je imenovala Sebastijana Krola – tvog momka u sobi za isleđivanje – koji živi svega nekoliko vrata dalje od kuće Stouksovih.“

Sebastijan je bio sam kod kuće u Ričmond kresentu – ili smo barem tako mislili – kada su dva policajca navratila danas u četiri po podne. Kazao je

policajcima da mu majka nije kod kuće, a da mu se otac nalazi na poslovnom putu u inostranstvu. Pozvali smo socijalnog radnika i odmah posle toga priveli dečaka u stanicu. Od samog početka bilo je očigledno da nešto krije – socijalni radnik insistirao je da pozovemo solisitora.“

Danijel je klimnuo glavom i zatvorio beležnicu.

„Odešću te“, kaza mu Tarner.

Dok ga je narednik vodio u sobu za ispitivanje, Danijel je osetio kako ga obuzima poznata klaustrofobija policijskih stanica. Zidovi su bili prekriveni upozorenjima o vožnji u pijanom stanju, drogama i porodičnom nasilju, a sve žaluzine spuštene i prljave.

Soba za ispitivanje nije imala prozore. Zidovi su bili okrečeni u svetlozeleno i potpuno ogoljeni. Direktno ispred njega sedeo je Sebastijan. Policija je uzela dečakovu odeću i dala mu belo papirno odelo, koje je suškalo svaki put kada bi se promeškoljio na stolici. Preveliko odelo činilo je da deluje još sitnije i ranjivije – mlađe od jedanaest godina. Bio je izrazito lep, maltene kao devojčica, sa širokim srcolikim licem, sitnim crvenim usnama i krupnim i inteligentnim zelenim očima. Veoma bleđa koža bila mu je prošarana pegicama iznad nosa, a tamnobraon kosa uredno podšišana. Nasmešio se Danijelu, koji mu je uzvratilo osmehom. Dečak je izgledao toliko mladoliko da Danijel skoro nije znao kako da mu se obrati, pa se iz petnih žila potrudio da prikrije šok.

Narednik Tarner ih je predstavio. On je bio visok – još viši od Danijela – i delovao je pregolemo za malu prostoriju. Pogrbio se dok je upoznao Danijela sa Sebastijanovom majkom Šarlot.

„Mnogo vam hvala na dolasku“, reče Šarlot. „Zaista to cenimo.“

Danijel joj je klimnuo glavom, a zatim se okrenuo prema njenom sinu.

„Ti mora da si Sebastijan?“, upitao je, sedajući i otvarajući akten-tašnu.

„Da, tako je. Možete me zvati Seb ako želite.“

Danijelu je laknulo zato što je dečak delovao toliko otvoreno.

„U redu, Sebe. Drago mi je što sam te upoznao.“

„I meni je drago. Vi ste moj solisitor, zar ne?“ Sebastijan se nacerio, a Danijel je izvio obrvu. Ovaj dečak biće njegov najmlađi klijent, a ipak je govorio samouverenije od tinejdžera koje je do tada branio. Sebastijanove prodorne zelene oči i melodični zvonki glas smesta su ga razoružali. Majčin nakit delovao je teže od nje same; i odeća joj je bila skupocena. Skladne kosti njene ruke pomerale su se poput ptice dok je gladila Sebastijana po kolenu.

Ovaj dečak mora da je nevin, pomislio je dok je otvarao fasciklu.

Neko je doneo kafu, čaj i čokoladne biskvite koja potpomažu varenje. Narednik Tarner ih je napustio kako bi Danijel nasamo mogao da porazgovara sa svojim mladim klijentom i njegovom majkom.

„Mogu li da uzmem jedan kolačić, molim vas?“, upita Sebastijan, dok su mu čisti i vitki prsti, toliko slični majčinim, lebdeli iznad biskvita.

Danijel je klimnuo, smešeći se zbog dečakovih ugladenih manira. Setio se kako je to biti dete u nevolji i kretati se kroz svet odraslih, i iznenada se osetio odgovornim za dečaka. Okačio je i dalje mokri sako na naslon stolice i olabavio kravatu.

Šarlot je prolazila prstima kroz kosu. Zastala je, pogledala u svoje manikirane nokte, a onda spustila ruke u krilo. Imala je izuzetno dugačke nokte; Danijel je zastao, na trenutak dekoncentrisan.

„Izvinite“, kazala je, podigavši kapke premazane debelim slojem šminke, a potom ih ponovo spustivši. „Hoće li ovo dugo trajati? Moram da skoknem napolje, pozovem Sebovog oca i obavestim ga da ste stigli. Trenutno je u Hongkongu, ali je tražio da ga obavestavam o razvoju situacije. Takođe, moram i do kuće na minut-dva. Kazali su mi da mogu da donesem Sebu nešto odeće pre nego što ponovo počnu ispitivanje. Naprosto ne mogu da poverujem da su mu skinuli svu odeću. Čak su mu uzeli i uzorak DNK – hoću da kažem, nisam čak ni bila ovde...“

Vazduh je bio prožet vonjem vlažne kože Danijelove akten-tašne i teškim mošusnim mirisom Šarlotinog parfema. Sebastijan je protrljao šake i ispravio leđa, kao da je neobično uzbuđen zbog Danijelovog prisustva. Uzeo je jednu Danijelovu vizitkartu i zavalio se u naslon stolice, zadivljeno je posmatrajući.

„Lepa vizitka. Jeste li vi partner?“

„Jesam.“

„Dakle, onda ćete moći da me oslobodite?“

„Još uvek te ni za šta nisu optužili. Naprosto ćemo malo da proćaskamo, kako bih čuo tvoju stranu priče, a onda policija ima dodatna pitanja za tebe.“

„Oni misle da sam povredio tog dečaka, ali to nikad ne bih uradio.“

„Hoćeš da kažeš da nisi to učinio“, prošaputa Šarlot. „Šta sam ti kazala za to?“

Danijel se namrštio zbog Šarlotinog neprikladnog prekora.

„U redu onda, Sebe, hoćeš li da mi ispričaš šta se desilo u subotu po podne?“, upitao je Danijel. Hvatao je beleške dok mu je dečak pripovedao svoju verziju priče, o tome kako je otišao da se igra s komšijom Benom Stouksom.

„Stouksovi žive svega nekoliko vrata dalje niz ulicu“, ubaci se Šarlot. „Seb i Ben igraju se zajedno s vremena na vreme. Ben je fin dečak, prilično bistar, ali je prilično mlađi od Sebastijana.“

„Ima samo osam godina“, reče Sebastijan, smešeći se i klimajući glavom, gledajući Danijela pravo u oči. Stavio je šaku preko usta kao da potiskuje smeh. „Ili bi trebalo da kažem, *imao je osam godina*. Mrtav je, zar ne?“

Danijel je jedva suzbio poriv da se ne trgne na dečakovu reči.

„Je li to smešno?“ upitao je. Bacio je pogled na Sebastijanovu majku, ali je ona bila rastrojena i gledala u svoje nokte kao da ništa nije čula. „Znaš li šta mu se desilo?“

Sebastijan je skrenuo pogled u stranu. „Mislim da ga je neko možda napao. Možda neki pedofil.“

„Zbog čega to kažeš?“

„Pa, policija mi je postavljala sva ta silna pitanja. Misle da se Benu nešto desilo otkako sam ga poslednji put video, a pretpostavljam, ako je mrtav, da ga je onda sigurno napao neki pedofil, ili serijski ubica, ili neko takav...“

Danijel se namrštiio na dečaka, ali je on delovao smireno, razmatrajući Benovu sudbinu kao da je posredi puka intelektualna vežba. Nastavio je da ga propituje, želeći da zna šta je radio pre i posle povratka kući prethodnog dana. Dečak je govorio jasno i dosledno.

„Dobro“, reče Danijel. Osećao je da mu dečak veruje. I on je njemu verovao. „Gospođo Krol?“

„Zovite me Šarlot, molim vas. Nikad mi se nije dopadalo moje venčano prezime.“

„Dobro, Šarlot. Samo sam želeo da i vama postavim nekoliko pitanja, ako nemate ništa protiv?“

„Svakako.“

Danijel je video da Šarlot ima mrlju od karmina na zubima, a kada se okrenuo ka njoj, opazio je napetost u njenom malenom telu. Uprkos pažljivo održavanim kovrdžama i precizno nanesenom ajlajneru, koža oko očiju joj je odavala umor. Njen osmeh je zahtevao trud. Da kojim slučajem zna da ima ruž na zubima, pomislio je, užasnula bi se.

„Kada je policija danas pronašla Sebastijana, vaš sin je bio sam kod kuće?“

„Ne, i ja sam bila kod kuće, ali sam spavala. Imala sam migrenu i uzela sam dve-tri tablete protiv glavobolje. Bila sam u carstvu snova.“

„Kada su ga odveli, prema policijskom izveštaju, kazao im je da ne zna gde se nalazite.“

„Oh, Seb se samo šalio. Ima običaj da to radi. Voli da zavatlava ljude, znate.“

„Samo sam ih zavatlavao“, ponovio je krotko Sebastijan.

„Policajci nisu imali pojma gde ste; to je razlog zašto su tražili prisustvo socijalnog radnika...“

„Kao što rekoh“, reče tiho Šarlot, „bila sam u postelji.“

Danijel je stisnuo zube. Zapitao se šta to Šarlot krije. Više je verovao dečaku nego majci.

„A u nedelju, kada se Sebastijan vratio kući, jeste li bili tamo?“

„Da, kada se vratio posle igranja s Benom, bila sam kod kuće. U kući sam po čitav bogovetni dan...“

„I niste primetili ništa neobično kada se vratio kući?“

„Ne, ama baš ništa. Jednostavno se vratio i... malo gledao televiziju, čini mi se.“

„A u koliko sati se vratio kući?“

„Oko tri.“

„U redu“, kaza Danijel. „Kako se osećaš, Sebe? Možeš li još malo da odgovaraš na pitanja policije?“

Šarlot se okrenula prema Sebastijanu i zagrlila ga. „Pa, već je prilično kasno. Drago nam je da pomognemo, ali možda bi trebalo da to ostavimo za sutra.“

„Pitaću ih“, reče Danijel. „Mogu da im kažem da je Sebastijanu potreban odmor, ali možda neće pristati. Ako mu to i dopuste, možda mu neće dozvoliti da položi kauciju.“

„Kauciju? Šta za ime sveta?“, upitala je Šarlot.

„Zahtevaću puštanje na slobodu uz jemstvo, ali to nije uobičajena praksa kada je posredi slučaj ubistva.“

„Sebastijan nema nikakve veze s tim“, kaza Šarlot, a vratne žile joj iskočiše kada je povisila glas.

„Sve je u redu. Sačekajte ovde.“

Bilo je skoro devet sati uveče, ali policija je bila odlučna u nameri da nastavi ispitivanje. Šarlot se vratila u Ričmond kresent po odeću za sina, pa je tako Sebastijan mogao da zameni svoje belo papirno odelo za plavu trenerku i sivu duksericu. Ponovo su ga odveli u sobu za ispitivanje.

Sebastijan je sedeo na kraju stola pored Danijela, a majka s druge strane. Narednik Tarner sedeo je naspram Danijela. Društvo mu je pravio još jedan policajac, inspektor Blek, koji je sedeo preko puta Sebastijana.

„Sebastijane, ne moraš ništa da kažeš, ali tvojoj odbrani može naškoditi ako sada ne spomeneš nešto na šta ćeš se kasnije pozivati na sudu. Sve što kažeš, međutim, može se smatrati dokaznim materijalom protiv tebe...“

Sebastijan je šmrknuo, gledajući nagore u Danijela, i navukao rukave dukserice preko šaka dok je slušao policajčev zvaničan glas.

„Je li ti ugodno u novoj odeći?“, upita ga policajac. „Znaš da smo ti uzeli odeću, zar ne, Sebe?“

„Da, hoćete da je pregledate u potrazi za forenzičkim dokazima.“

Sebastijanove reči bile su odmerene, jasne i smirene.

„Tako je. Šta misliš, kakve ćemo dokaze pronaći?“

„Nisam siguran.“

„Kada smo došli po tebe danas po podne, imao si neke mrlje na patikama. Izgledale su kao mrlje od krvi, Sebe. Možeš li da nam objasniš odakle ti?“

„Nisam siguran. Možda sam se posekao dok sam se igrao, ne sećam se. Ili je možda bilo blata...“

Narednik Tarner pročisti grlo.

„Ne misliš li da bi se sećao da si se posekao dovoljno gadno da imaš tragove krvi na patikama?“

„Zavisi.“

„Dakle, misliš da je to krv na tvojim patikama, ali veruješ da je to tvoja vlastita krv?“ nastavio je da ispituje inspektor, glasom hrapavim od duvana.

„Ne, nemam pojma šta su te mrlje. Kad se igram napolju, veoma često se uprljam. Hteo sam samo da kažem, ako to jeste krv, da sam se onda verovatno posekao dok sam se igrao.“

„Kako si mogao da se posečeš?“

„Možda sam pao na kamen skočivši sa drveta. Mogao sam da se ogrebem na granu.“

„Jesi li juče ili danas mnogo skakao sa drveća?“

„Ne, uglavnom sam gledao televiziju.“

„Danas nisi išao u školu?“

„Nisam, jutros sam se osećao vrlo loše. Boleo me je stomak pa sam ostao kod kuće.“

„Zna li tvoj učitelj da si danas ostao kod kuće?“

„Pa, uobičajeno je da učenik donese opravdanje tek kada ode u školu...“

„Ako si danas čitav dan proveo u kući, Sebastijane, kako je onda krv dospela na patike?“, upita narednik Tarner nagnuvši se napred. Danijel je mogao da namiriše bajatu kafu u njegovom dahu.

„Da li je ta krv možda od juče?“

„Ne znamo da li je to zaista krv na njegovim patikama, naredniče. Možda biste mogli da preformulišete pitanje?“, reče Danijel podigavši obrvu. Znao je da narednik na ovaj način pokušava da namami dečaka u klopku.

Tarner je kivno upitao: „Jesu li to iste patike koje si nosio u nedelju, Sebastijane?“

„Možda. A možda i nisam. Ne sećam se. Imam baš mnogo patika. Pretpostavljam da ćemo prosto morati da sačekamo i vidimo.“

Danijel bacio pogled ka Sebastijanu i pokuša da se priseti kako je to imati jedanaest godina. Sećao se da je bio stidljiv u ophođenju s odraslima. Sećao se žarenja koprive i stida zbog lošeg oblačenja. Sećao se besa. No, Sebastijan je bio samopouzdan i razgovetan. Iskra u dečakovim očima nagoveštavala je da uživa u tome što ga detektivi ispituju, uprkos njihovoj grubosti.

„Da, videćemo. Uskoro ćemo otkriti šta su te mrlje na tvojim patikama, a ako je zaista krv, i tačno čija je to krv.“

„Jeste li uzeli uzorak Benove krvi?“

U sobi bez prozora, ime mrtvog dečaka zazvučalo je tako jednostavno, tako svečano, poput kratkotrajnog mehura od sapunice, uljastog i živopisnog, koji lebdi ispred svih. Danijel je zadržao dah, ali je mehur ipak pukao.

„Vrlo brzo ćemo znati da li se na tvojim patikama nalazi njegova krv“, prošaputa Tärner.

„Kada neko umre“, reče Sebastijan jasnim i podrugljivim glasom, „da li mu krv i dalje teče? Da li je i dalje tečna? Mislio sam da se pretvori u nešto čvrsto ili tako nešto.“

Danijel je osetio kako mu se ježe dlačice na rukama. Video je kako se oči policajaca sužavaju zbog jezivog preokreta u razgovoru. Mogao je da osети šta razmišljaju, ali je i dalje verovao u dečaka. Prisetio se kako su odrasli sudili o njemu kada je bio dete, i kako je taj sud bio nepravedan. Sebastijan je bio očevidno bistar, a Danijel je donekle razumeo njegov ljubopitljivi mozak.

Bilo je dobro posle deset sati kada se intervju konačno završio. Danijel je bio na izmaku snage dok je posmatrao kako Sebastijan ide u ćeliju na počinak. Šarlot se naginjala iznad dečaka, milujući mu kosu.

„Ne želim da spavam ovde“, reče Sebastijan okrenuvši se prema Danijelu. „Zar ne možeš da ih nateráš da me puste kući?“

„Biće sve u redu, Sebe.“ Danijel je pokušao da ga umiri. „Veoma si hrabar. Naprosto moraju da počnu s pitanjima rano ujutru. Lakše je ako prespavaš ovde. Barem ćeš biti bezbedan.“

Sebastijan je podigao pogled i nasmešio se.

„Hoćeš li sada otići da vidiš telo?“, upitao je.

Danijel je brzo odmahnuo glavom. Nadao se da policajac kod ćelija nije čuo dečakovo pitanje. Podsetio se da deca tumače svet drugačije od odraslih. Čak su i stariji maloletnici koje je zastupao bili impulsivni u govoru, a Danijel je morao da ih savetuje da razmisle pre nego što progovore ili delaju. Obukao je sako i zadržtao kada mu je još uvek vlažna tkanina dodirnula kožu. Stisnutih usana, poželeo je laku noć Šarlot i Sebastijanu i kazao da će se videti sutra ujutru.

Kad je Danijel izašao iz metroa na Majl End, bilo je pola dvanaest, a letnje nebo tamnoplave boje. Kiša je prestala da pada, ali je vazduh i dalje bio naelektrisan.

Duboko je udahnuo vazduh i pošao niz ulicu s kravatom u džepu košulje, podvrnutih rukava i sakoom prebačenim preko ramena. Obično bi kući krenuo autobusom: uskočio bi na 339, kad bi uspeo da ga uhvati, ali je večeras

hodao pravo niz Ulicu Grouv, pored staromodne berbernice i restorana brze hrane, mimo baptističke crkve i pabova, u koje nikad nije ušao, i modernih stambenih zgrada udaljenih od glavnog puta. Kada je ispred sebe ugledao Viktorijin park, znao je da je skoro kod kuće.

Dan je bio težak i nadao se da protiv dečaka neće biti podignuta optužnica, da će ga forenzički dokazi osloboditi krivice. Sistem je bio dovoljno oštar prema odraslima, a kamoli deci. Sada je morao da bude sam – trebalo mu je vremena da razmisli – i bilo mu je drago što se njegova poslednja devojka iselila iz stana dva meseca ranije.

U stanu je uzeo pivo iz frižidera i pijuckao dok je otvarao pristiglu poštu. Na dnu gomilice nalazilo se pismo. Bilo je napisano na svetloplavom papiru, a adresa je bila ručno ispisana mastilom. Kiša je natopila pismo pa se deo njegovog imena i adrese razlio, ali je ipak prepoznao rukopis.

Danijel je otpio veliki gutljaj piva pre nego što je zavukao prst u kovertu i pocepao je.

Najdraži Deni,

Ovo pismo nije nimalo lako napisati.

Nije mi dobro i znam da mi nije ostalo još mnogo da živim. Ne mogu da budem sigurna da ću kasnije imati dovoljno snage, tako da želim sada da ti pišem. Zamolila sam medicinsku sestru da pošalje ovo pismo kada mi kucne sudnji čas. Ne mogu da kažem da se radujem poslednjem delu, ali se ne plašim umiranja. Ne želim da se brineš.

Volela bih da mogu da te vidim poslednji put, to je sve. Volela bih da si sa mnom. Osećam se daleko od kuće i daleko od tebe.

Toliko mnogo kajanja i, bog te blagoslovio, ljubavi, a ti si jedno od njih – ako ne i najveće. Želela bih da sam učinila više za tebe; želela bih da sam se jače borila.

Govorila sam ti to dovoljno često tokom godina, ali znaj da je jedino što sam ikada želela bilo da te zaštitim. Želela sam da budeš slobodan, srećan i snažan, a znaš šta? – mislim i da jesi.

Premda znam da je ono što sam uradila bilo pogrešno, sada mislim na tebe, zaposlenog u Londonu, i to mi donosi čudnovat mir. Nedostaješ mi, ali to je samo moja samoživost. U srcu znam da ti ide sjajno. Hoću da puknem od ponosa zbog činjenice da si advokat, ali nisam nimalo iznenađena.

Ostavila sam ti farmu, ako još išta vredi. Verovatno to staro mesto možeš da kupiš za svoju nedeljnu platu, ali možda ti je izvesno vreme bila dom. U najmanju ruku, volela bih da je tako.

Liza Balantajn

Odvajkada sam znala da ćeš biti uspešan. Nadam se da si srećan. Sreću je teško postići. Znam da verovatno i dalje ne razumeš, ali sve što sam ikada želela jeste da budeš srećan. Volim te. Ti si moj sin, sviđalo ti se to ili ne. Pokušaj da me ne mrziš zbog onoga što sam učinila. Podari mi to i počivaću u miru.

*Volim te,
mama*

Presavio je pismo i vratio ga natrag u kovertu. Dovršio je pivo i stajao na trenutak s nadlanicom pritisnutom na usne. Prsti su mu drhtali.

2.

„On je begunac“, rekla je Mini socijalna radnica.

Danijel je stajao u Mininoj kuhinji pored ruksaka u kojem se nalazilo sve što je posedovao. Njena kuhinja je čudno mirisala: na životinje, voće i izgorelo drvo. Kuća je bila skućena i mračna, i nije želeo da tu ostane.

Mini ga je pogledala, držeći ruke na kukovima. Smesta je uvideo da je ljubazna. Obrazi su joj bili zajapureni, a oči neprestano u pokretu. Nosila je suknju koja joj je dopirala sve do gležnjeva, muške gumene čizme i dugački sivi džemper, koji je stalno privlačila čvršće uz telo. Imala je goleme grudi, veliki stomak i kovrdžavu prosedu kosu skupljenu u punđu navrh glave.

„Beži kad god mu se ukaže prilika“, reče socijalna radnica umornim glasom, a zatim, nešto glasnije, Danijelu: „Međutim, sada više nemaš kuda da bežiš, a, dušice? Mama ti je lošeg zdravlja, zar ne?“

Triša je ispružila ruku da mu stisne rame. Odmakao se od nje i seo za kuhinjski sto.

Minin ovčarski pas Blic počeo je da mu liže zglobove. Socijalna radnica je prošaputala *predozirala se*, ali je ipak i on čuo. Mini mu je namignula kako bi mu stavila do znanja da zna da je i on čuo.

Danijel je u džepu u šaci stezao majčinu ogrlicu. Dala mu ju je pre tri godine, kada nije imala momka i bila čista. To je bio poslednji put kada mu je bilo dozvoljeno da je poseti. Socijalna služba je naposletku obustavila svaki kontakt s njom, osim poseta pod strogim nadzorom, ali Danijel je uvek bežao i vraćao se majci. Gde god bila, uvek bi je pronašao. Bio joj je potreban.